

מסורת הש"ס

6) [שנת קט"ו]: 3) [5] י"ג
אמר לו רבי יוחנן:
א) [במנוי ק"ה]: 7) [בפ"י]
למ"ה: 8) [וכי כ"ה]:
9) [י"ג מלא]: 10) [ש"י חס'
שיוצין כ"ה וחס' כ"ק: 11)
ד"ה [ה'רן]: 12) [במלכות
י' ע' [במלכות י"א]:
13) [במלכות י"ב]: 14) [במלכות
י"ג]: 15) [במלכות י"ד]:
16) [במלכות י"ה]: 17) [במלכות
י"ו]: 18) [במלכות י"ז]: 19) [במלכות
י"ח]: 20) [במלכות י"ט]: 21) [במלכות
כ"א]: 22) [במלכות כ"ב]: 23) [במלכות
כ"ג]: 24) [במלכות כ"ד]: 25) [במלכות
כ"ה]: 26) [במלכות כ"ו]: 27) [במלכות
כ"ז]: 28) [במלכות כ"ח]: 29) [במלכות
כ"ט]: 30) [במלכות ל']

הגהות הגר"א
[א] נ"ס שפאר: מתקן:

מוסף רש"י

אל מלך נאמן. כך מעיד
על טורח שהוא אל מלך
נאמן. ושבו פ"ט:
במלחמת שלשים ואחד
מלכים. מלך שבעה
אומות הפליטם ללך
שמותו [א].

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

ק"א.

עין משפט
נר מצוה

ל"ד א"י פ"ג מהל' מ"ח
הלכה י' פ"ג ע"ג
ט"ו ע"ג י"ד ק"י ר"מ פ"ח
הל':

תורה אור השלם

- 1. לכן הדין...
2. וזהו ככל הארץ...
3. שבו כ"ה שבועים...
4. לא דע אנשי שר...
5. ולקחתי אהבה...
6. ויהי ויהי...
7. ויהי ויהי...
8. ויהי ויהי...
9. ויהי ויהי...
10. ויהי ויהי...
11. ויהי ויהי...
12. ויהי ויהי...
13. ויהי ויהי...
14. ויהי ויהי...
15. ויהי ויהי...
16. ויהי ויהי...
17. ויהי ויהי...
18. ויהי ויהי...
19. ויהי ויהי...
20. ויהי ויהי...
21. ויהי ויהי...
22. ויהי ויהי...
23. ויהי ויהי...
24. ויהי ויהי...
25. ויהי ויהי...
26. ויהי ויהי...
27. ויהי ויהי...
28. ויהי ויהי...
29. ויהי ויהי...
30. ויהי ויהי...

ולקחתי אחד מעיר. כשכל חסד אחד שנעיר לקח את כל העיר כולה: חו"ס. רב לרב כהנא: דקא מייק רישיה. מופק ראשו ומעדן בעלמא בשעה שהיה לו ללמוד תורה: לא סתמא כאלן חס"ס. משמע שמקללו לא מנא לעוה"ב: נאמר. בפרשת ואלה ולקחתי אתכם לי לעם וכתיב במרה והבאתי אתכם אל הארץ: מה ביחסם ללך שנים מס' רבוא. שלא נשמירו מס' רבוא שילאו ממנרים אלף ב' אששים יהושע ולכן כדאמרין בנבואה בתרא כ"פ' יש טוחלין (דף קכ"ה). לא נגזרה גזרה לא נפתח מס' ולא כיותר מס' שנה בנהן נמי ששים רבוא שנתנו כמדבר לא אהשונו לא פחות מנן כ' שנה בנמרים לא נשמיר רבוא שנתנו שנים מס' רבוא. שמל ס' רבוא שהיו בנמרים לא נשמיר רבוא שנים בלכד וזוהו שנים של ס' רבוא עלו [נ"ס] רבואות שילאו אחד מס' רבוא רבוא שהיו בנ"ס והשאר מהו כולל בשלש ימי אפילה שלא היו מזרים רוחין במפתח של ישראל: וכן לימות המשיח. שלא ישארו מל ס' רבוא אלף ב': ועכ"פ שמה בימי נעוריה ויוסד עלותה מארץ מזרים. עניינן ושפלים יהיו בימי עלותה מארץ מזרים: מעכו כננין. היו בזוין אותם במקום לבנים: ועל דבר זה נעמד משא רבנו. שכשרעא שנעשה לישראל כן התמיל להמרה ולהרבר לנפני הקב"ה אמר משה לפני הקב"ה ומאלו באתי: אל תכל על דאבדון ולא משפתי. הפסד גדול יש על גדולים שאבדו ויהי יכול למנוח חסידים אחרים כמותם שאין אתה כאלהם ויחנק ועקב שלח הרהרו אחרי מדומי: אל עיר. שאמרתי לו אני אל שדי פרה ורבה וגו' (במלכות לה) אני אל שדי והמלך לפני יהוה ממיס (ש"ס ח) והיינו מנמיחו שכל א"י לו ולבניו ולא אמרו מה שמך כמו שעשית אתה: [במלכות אמרם על מה שמך. ועכ"פ הרהרת על מדומי ואמרת הלל לא הלל את עמך: לנעוה אהלו. כמו [ויעו] אהלי אפדנו (דניאל י"א) ולשון נעוה שייך בזה: עשה מלש. הפסד מרעה נפלאות שאני עושה להם: מה ראה. על איזה מדה (אמת) של י"ג [מדות] ראה והשתמוה: אמר ראה. נמדומי שנקרא אמת וממירא אס ממיינו כלליה אס הוא דן אותן דנין גמור ומינהר והתפלל עליהם שלא יהא דן אותן לפי מעשיהם: ה"ג. פניא כמד' ארך אפים ראה דניא כשעלה משה למרום וכו' אמר לו רשעים יאכרו. ולא יהיה לך ארך אפים עליהם: אמר לו. הקב"ה לא כן אמרת לך אפיס ללדיקים ולא לרשעים: אמר

מאי אמר א"ר חנינא *אל *מלך *נאמן *ולכן הרחיבה שאלו נפשה ופעה פיה לבלי חוק אמר ר"ל למו שמושייר אפי' חוק אחד [א"ר יוחנן] ולא ניהא למרייהו דאמרת להו הכי אלא אפי' לא למד אלא חוק אחד [א"ר] [שנאמר] ויהיה בכל הארץ נאם ה' פ' שנים בה יכרתו ויגועו והשלישית יותר בה אמר ר"ל שלישי של שם א"ל רבי יוחנן לא ניהא למרייהו דאמרת להו הכי אלא אפי' שלישי של נח יבי אכני בעלתי בכם ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה אמר ר"ל דברים ככתבן א"ל ר' יוחנן לא ניהא ליה למרייהו דאמרת להו הכי אלא אחד מעיר מוכה כל העיר כולה ושנים ממשפחה מוכין כל המשפחה כולה יתיב רב כהנא קמיה דרב ויתיב וקאמר דברים ככתבן א"ל רב לא ניהא ליה למרייהו דאמרת להו הכי אלא אחד מעיר מוכה כל העיר ושנים ממשפחה מוכין כל המשפחה חיהה הוהו קא חייף רישיה וסליק ויתיב קמיה דרב א"ל [ולא תמצא בארץ החיים א"ל מילת קא לייטא לי א"ל קרא קאמינא לא *תמצא תורה במו שמחיה עצמו עליה תניא רבי סימאי אומר נאמר ולקחתי אתכם לי לעם ונאמר והבאתי אתכם מקיש יציאתן ממצרים לכיאתן לארץ מה כיאתן לארץ שנים מס' ריבוא אמר רבא וכן לימות המשיח שנא' [וענתה שמה בימי נעוריה וכיום עלותה מארץ מצרים תניא אמר ר' אלעזר ברבי יוסי פעם אחת נכנסתי לאלכסנדריא של מצרים מצאתי זקן אחד ואמר לי בא ואראך מה עשו אבותי לאבותך מהם טבעו בים מהם הרגו בחרב מהם מעכו כננין ועל דבר זה נעמד משה רבינו שנא' [ומה באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע] לעם הזה אמר לו הקב"ה חבל על דאבדון ולא משתכחין הרי כמה פעמים נגלית על אברהם יצחק ויעקב באל שדי ולא הרירו על מדותי ולא אמרו לי מה שמך אמרתי לאברהם [קום התהלך בארץ לארצה ולרחבה כי לך אתננה] בקש מקום לקבור את שרה ולא מצא עד שקנה ב' מאות שקל כסף ולא הרירו על מדותי אמרתי ליצחק [גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך בקשו עבדיו מים לשתות ולא מצאו עד שעשו מריבה שנאמר [וריבו רועי גר עם רועי יצחק לאמר לנו המים ולא

הררה אחר מדותי ליעקב] הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אחננה ביקש מקום לנועו אהלו ולא מצא הררה אחר מדותי ולא אמרו לי מה שמך ואתה אמרת לי מה שמך בתחלה ועכשיו אתה אומר לי 'הוצל לא הצלת את עמך' עתה תראה (את) אשר אעשה לפרעה במלחמת פרעה אתה רואה ואי אתה רואה במלחמת שלשים ואחד מלכים [וימהר משה ויקוד ארצה וישתחו מה ראה משה ר' חנינא בן 'גמלא אמר ארץ אפים ראה ורבנן אמרי] 'אמת ראה: תניא כמ"ד ארץ אפים ראה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וכותב ארץ אפים אמר לפניו רבונו של עולם "ארץ אפים לצדיקים אמר לו אף לרשעים אמר רשעים יאכרו א"ל השתא חזית מאי רמבעי לך כשחטאו ישראל אמר לו לא כן אמרת לי ארץ אפים יאכרו אמר

מאי אמר. כשעוין על כל צרכה וזכרה אמר ה"אך משמע קבלת ירחת שמים: אל מלך נאמן. כשעוין על כל צרכה וזכרה אמר ה"אך משמע קבלת שמייר אפילו חק אחד. מלשמו ידון בגיהנם: לא ניהא ליה למרייהו. אין הקב"ה רוצה שמהלך דן את ישראל כל כך לנפ חובה: פי שנים בה יכרתו ויגועו והשלישית יוסר בה: אמר ר"ל שלישי של שם. שני חלקים של כל העולם יהיו נכרתים ומלך ג' יוסר בה ואזה חלק שלישי כל שלישי שיש לשלם את משלשין שנתה נפרדו כל העולם וג' ננים היו לו הרי שלישי נניו שם ושלישי של שם הוא ארפכשד כדכתיב(י) בני שם עילא ואשור וארפכשד ולד וארס ומקמחא מרעו של ארפכשד יהיה שארית הואיל וישראל יולאס ממנו ושלישי של שם ארפכשד הוא שלישי של שם שהוא שלישי של נח יותר וכל העולם יכרת ולדברי ר"ל נמלאו ישראל מתמעטין כיותר שמארפכשד ילאו ישראל מדכתיב בפי' (נח) ארפכשד הוליד את שלח ושלח הוליד את ענר וענר הוליד את פלג עד אברהם וכשאתה מתלק ג' חלקים זרעו של ארפכשד כגון בני ישראל וישמעאל שכן בל אברהם ובני לוט ובני הכנ"ן וכן שאר האומות שילאו ממנו ג' חלקים שמה ישראל יהיו מרובין וקרויין להיות כנגד כולם ולא יגועו כל זרע ארפכשד להיות פי שנים אר"כ ישראל משלימין רובן או חזין ונמלאו ישראל מתמעטין בתוך פי שנים: לא ניהא ליה למרייהו. הקב"ה שמה שלישי של נח כלומר מכל בני נח דהיינו מכל העולם כולו יותר השלים ומקמחא אותו חלק הג' שישאלו בו יהיה שארית ואם אין ישראל שיהיה כל כך להיות אחד מג' שנעולם יהיו הגרים וחסדי עובדי כוכבים להשלים לשליש ואם הם מרובין להיות יותר מתלק השלישית ימעטו קנה ומ"מ לרבי יוחנן אין ישראל מתמעטין כל כך כמו לדברי ר"ש כן לקיס מ"ר. ל"א שלישי של שם והשלישית משמע שני שלישי לכן שאלו שלישי שלישי של שלישי לשם וכתיב ובני שם עילא ואשור וארפכשד וישראל שמארפכשד הוא שלישי של שם ארפכשד משראל אלף שלישי שלישי של נח כלומר כולו ארפכשד יותר בה שהוא שלישי שלישי של נח דשם היה כן שלישי של נח כדכתיב (בראשית י) ובני נח שם חס ויפת וארפכשד שלישי לשם ועיקר: דברים ככספן. שלא ימלטו אלף אחד מעיר ושנים ממשפחה: